

Dnr: KN2024/01904

Anna Liljeblad

anna.liljeblad@energigas.se

Klimat- och näringslivsdepartementet

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till

kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm den 19 juni 2025

Remissvar av Energimarknadsinspektionens rapport ”Genomförande av artikel 27 i Energieffektiviseringsdirektivet i svensk rätt”

Energigas Sverige, som är branschorganisationen för energigaserna i Sverige, har tagit del av rubricerat förslag till remiss. Vi vill gärna bidra med synpunkter och delger härmed vårt yttrande enligt Klimat- och näringslivsdepartementet remiss den 20 mars 2025.

Energigas Sverige avstyrker rapportens förslag att införa bestämmelser om övervakning och kvantifiering av nätförluster för gasnät på likartat sätt som för elnätsverksamhet. Vidare vill Energigas Sverige betona vikten av att eventuella föreskrifter utarbetas i samråd med berörda aktörer då gas respektive el skiljer sig väsentligt på flera delar. Slutligen anser Energigas Sverige att ikraftträdandet inte bör ske före den 1 januari 2026.

Övergripande kommentarer

Energigas Sverige anser att syftet med energieffektivisering i grunden är bra där en effektiv användning av energi bidrar till att stärka Sveriges försörjningstrygghet, konkurrenskraft och till minskad klimat- och miljöpåverkan. Det är dock av stor vikt att principen ”energieffektivitet först” utgår från en systemsyn som balanserar de olika övergripande energi- och klimatpolitiska målsättningarna och samtidigt tar hänsyn till de specifika förhållandena som råder för olika energinfrastrukturer. De tekniska och fysikaliska skillnaderna som råder mellan elnät och gasnät bör noga beaktas vid närmare regelutveckling för energieffektivitet inom omvandling, överföring och distribution av energi (artikel 27 i direktivet). Vidare bör hänsyn tas till att gasnäten redan idag regleras avseende nätförluster enligt EU förordningen 2024/1787 om minskade metanutsläpp inom energisektorn och om ändringar av förordning EU 2019/942. Energigas Sverige vill även uppmana Energimarknadsinspektionen (Ei) att involvera berörda aktörer i det fortsatta arbetet. Särskilt med anledning av att ingen referensgrupp tillsattes eller kontakt med branschaktörer genomfördes under genomförandet av Ei:s uppdrag att ta fram underlag för genomförandet av artikel 27 i det omarbetade energieffektiviseringsdirektivet på den svenska marknaden.

Nedan ges några mer detaljerade kommentarer på rapporten och dess förslag.

Kapitel 3.5 Kvantifiering av nätförluster och förbättrad energieffektivitet

Under kapitel 3.5.3 i rapporten hänvisas till att i artikel 27.3 (direktivet) anges att medlemsstaterna ska säkerställa att systemansvariga för överföringssystem och distributionssystem övervakar och kvantifierar den totala volymen av nätförluster (med avseende på gas). Ei anger i rapporten att motsvarande bestämmelser för övervakning och kvantifiering av nätförluster för naturgasnät inte finns i Ei:s föreskrifter och allmänna råd (EIFS 2022:6) om mätning och rapportering av överförd naturgas samt anmälan om leverans och balansansvar (mätföreskrifterna för gas) eller i Ei:s föreskrifter (EIFS 2022:12) om redovisning av naturgasverksamhet. Vidare konstaterar Ei att det saknas bestämmelser i övrigt som reglerar att den som bedriver överföring av naturgas ska övervaka och kvantifiera den totala volymen av nätförluster varför det är lämpligt att införa energieffektiviseringsdirektivets bestämmelse om övervakning och kvantifiering av nätförluster på likartat sätt för både el- och gasnätverksamhet.

Energigas Sverige anser att det **inte** är lämpligt att införa bestämmelse om övervakning och kvantifiering av nätförluster på likartat sätt för både el- och gasnätverksamhet. Rörbunden gastransport är ett mycket energieffektivt sätt att överföra stora volymer energi (i form av gas) och förluster uppstår inte på motsvarande sätt som i en elnätinfrastruktur. Gas- och elnät fungerar enligt olika fysikaliska principer. Förluster i ett elnät uppstår kontinuerligt och är direkt relaterade till nätets drift, vilket gör dem möjliga att mäta och följa upp i realtid. Gasnätets förluster däremot är ofta punktuella, uppstår vid läckage, tryckreduktion eller mätosäkerheter, och är därmed svårare att kvantifiera på ett systematiskt och rättvisande sätt. De tekniska och fysikaliska förutsättningarna gör att ett rapporteringskrav för förluster i gasnät riskerar att bli missvisande.

Ei anger i rapporten att det i Ei:s regelverk saknas bestämmelser för övervakning och kvantifiering av nätförluster för naturgasnät och att det också i övrigt saknas bestämmelser som reglerar att den som bedriver överföring av naturgas ska övervaka och kvantifiera den totala volymen av nätförluster. Under 2024 trädde förordning (EU) 2024/1787 i kraft. Förordningen reglerar metanutsläpp och ställer omfattande krav på gasnätstjänstägare att kontrollera sina tillgångar, kvantifiera och rapportera metanutsläpp till Naturvårdsverket (som är tillsynsmyndighet) samt åtgärda eventuella läckor.

Energigas Sverige **avstyrker** rapportens förslag att införa bestämmelser om övervakning och kvantifiering av nätförluster för gasnät på likartat sätt som för elnätverksamhet. Överväger Ei trots allt att införa kravet och föreskriva om detta vill Energigas Sverige betona vikten av att utreda syftet med ett sådant krav för en teknikmässigt närmast förlustfri infrastruktur, samt att olikheterna mellan el- och gasnätinfrastrukturerna beaktas vid framtagande av föreskrifter. Även befintligt regelverk rörande metanutsläpp behöver tas i beaktning, för att undvika dubbelrapportering för aktörerna och ytterligare ökad administrativ börda samt kostnader. Eventuellt föreskriftsarbete behöver göras i samverkan med berörda aktörer.

Kapitel 6.2 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Krav på analys och rapportering av energieffektivitet

I förslag till 3 kap. 4 a § naturgaslagen anges att

Vid beslut om nätplanering, nätutveckling och investeringar som beloppsmässigt överstiger ett värde av 100 000 000 euro ska ett företag som innehar en naturgasledning och som bedriver överföring av naturgas tillämpa principen om energieffektivitet först så som den definieras i artikel 2.18 i förordning (EU) 2018/1999.

Sådant beslut som avses i första stycket ska föregås av en kostnads-nyttoanalys. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad en kostnads-nyttoanalys ska innehålla samt hur den ska utföras och redovisas.

Ei noterar i sin rapport att det i direktivets artikel 3.2 anges att tröskelvärde om 100 000 000 euro kan komma att sänkas i framtiden och att föreslagna bestämmelser i ellagen respektive naturgaslagen i så fall behöver justeras. Energigas Sverige vill redan nu poängtera att om tröskelvärde drastiskt sänks, kan det medföra en väsentlig skillnad i antalet projekt som berörs av bestämmelsen. Om tröskelvärde sänks kan bestämmelserna och dess innebörd för nätföretagen behöva ses över i grunden för att finna en optimal implementering i en svensk kontext med inte allt för stor administrativ börda kopplat till frågan om "energieffektivitet först".

Vidare anges i förslag till 3 kap. 4 b § naturgaslagen att

Ett företag som innehar en naturgasledning och som bedriver överföring av naturgas ska analysera möjliga åtgärder för att skapa förbättrad energieffektivitet i sina naturgasledningar.

De åtgärder som vidtas för att skapa förbättrad energieffektivitet i naturgasledningar ska, tillsammans med förväntade energibesparingar till följd av åtgärderna, rapporteras till tillsynsmyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

- 1. vad en analys av åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska innehålla,*
- 2. hur rapportering av åtgärder för förbättrad energieffektivitet och de energibesparingar som väntas till följd av åtgärderna ska utföras, och*
- 3. hur ofta rapportering av resultat av analys gällande åtgärder för förbättrad energieffektivitet ska ske.*

Föreslagna lagförändringar enligt ovan kommer, när en gemensam gasmarknadslag implementeras på den svenska gasmarknaden med anledning av Gasmarknadspaketet, även omfatta vätgas. Vid uppbyggnaden av en helt ny infrastruktur kommer ny (energieffektiv) teknologi användas, och reinvesteringsbehov kommer inte finnas inledningsvis under anläggningarnas livstid. Motsvarande gäller vid utbyggnad av befintligt gasnät för naturgas och biogas. Att analysera och rapportera energieffektiviseringsåtgärder i ett sådant stadium kommer inte tillföra något värde. För att minska den administrativa bördan för gasnätsföretagen och för Ei bör ny infrastruktur undantas kravet på analys och rapportering av energieffektiviseringsåtgärder. Gasinfrastruktur har mycket lång teknisk och ekonomisk livslängd och bör anses ny åtminstone under sina första tio år.

Energigas Sverige vill även betona vikten av att eventuella föreskrifter tas fram i samverkan med berörda aktörer, samt att tekniska och ekonomiska konsekvenser av det tänkta regelverket analyseras noggrant. Energieffektiviseringsåtgärder kopplat till gasnätstillgångar kan göras och görs löpande, men skiljer sig i många delar från elnäten och energieffektiviserande åtgärder som kan göras där. Nya regelverk bör utformas med beaktande av redan befintliga analyser och åtgärder så att syftet med regelverket uppfylls med så lite ökad administrativ börda som möjligt.

Incitament till effektivt nyttjande av gasledningar

I förslag till 6 kap. 2 § naturgaslagen anges att

Avgifter och övriga villkor för överföring och lagring av naturgas samt för tillträde till en förgasningsanläggning ska vara skäliga, objektiva och icke-diskriminerande. Avgifterna ska utformas på ett sätt som är förenligt med ett effektivt nyttjande av naturgasledningarna och en effektiv produktion och användning av naturgas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för överföring av naturgas ska utformas för att säkerställa ett effektivt nyttjande av naturgasledningar eller en effektiv produktion och användning av naturgas.

Vidare anges i förslag till 6 kap. 12 a § naturgaslagen att

När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning den verksamhet som intäktsramen avser bedrivs på ett sätt som bidrar till ett effektivt nyttjande av naturgasledningarna. En sådan bedömning får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som avses med ett effektivt nyttjande av naturgasledningar.

Energigas Sverige vill i detta sammanhang upplysa Ei om att elsystemet är känsligt för kortvariga effektoppar eftersom el inte kan lagras i större skala, vilket kräver kontinuerlig balans mellan produktion och förbrukning. Gasnätet däremot, har en högre tröghet och flexibilitet, bland annat genom linepack (möjligheten att temporärt lagra gas i ledningssystemet), lagring i underjordiska lager och långsammare dynamik i flöden. Sammantaget innebär detta att kortvariga variationer i uttag av gas inte utgör ett tekniskt eller ekonomiskt problem i gasnätet på samma sätt som i elnätet. Därmed är det inte heller på samma sätt motiverat att införa styrsignaler eller incitament som syftar till att undvika effektoppar i gasnätet.

Om föreskrifter om effektivt nyttjande utformas utan hänsyn till gasnätets specifika egenskaper, finns en risk att det introduceras krav på styrning eller mätning som inte är tekniskt relevanta och leder till felaktiga incitament där nätföretag tvingas prioritera indikatorer som inte speglar faktisk effektivitet eller samhällsnytta, och försvårar långsiktig planering för robusthet och försörjningstrygghet.

Effektivt nyttjande av naturgasledningar kopplat till intäktsregleringen

Förslag till 6 kap. 12 a § naturgaslagen föreslås tillämpas första gången för tillsynsperioden som börjar den 1 januari 2027, alternativt under närmast efterföljande tillsynsperiod. Under branschdialog med Ei (senast 2025-03-04) kring intäktsregleringen för gasnät har det inte framkommit några indikationer på att incitament för effektivt nätutnyttjande ska införas under kommande reglerperiod. Det är avgörande att föreskrifter och effektivitetsmått utformas i samverkan med berörda aktörer och med teknisk förankring i gasinfrastrukturens funktion, och att förhandsregleringens metoder är kända i god tid före inrapportering inför perioden. För att skapa förutsättningar för detta förordar Energigas Sverige att 12 a § naturgaslagen tillämpas första gången för tillsynsperioden som startar 2031.

Definition av energieffektivitet

Ei föreslår att energieffektivitet definieras, utifrån den engelska definitionen i energieffektiviseringsdirektivet, som *kvoten mellan resultatet i form av prestanda, tjänster, varor eller energi och insatsen av energi*.

Energigas Sverige upplever att det finns svårigheter att förstå vad definitionen faktiskt innebär i praktiken. Hur energieffektiviteten definieras utgör grunden för hur den skall mätas, och det är därmed av betydande vikt att begreppet går att förstå och använda i praktiken. Energigas Sverige förslår därför att definitionen förtydligas, förslagsvis genom att ge ett exempel.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Energigas Sverige anser att det föreslagna ikraftträdandet, 11 oktober 2025, bör senareläggas så att det finns rimlig tid för myndigheten, att i samråd med branschen, ta fram föreskrifter och för branschen att hinna anpassa sig till det nya regelverket. Ikraftträdandet bör av dessa skäl inte ske tidigare än 1 januari 2026.

Anna Liljeblad
Ansvarig Distribution

Anna Wallentin
Avdelningschef
Marknad och kommunikation